

[Ellen Strange Petersen.]

hvilket betyder, at behovet for lærere fortsat vil være stigende, hvortil kommer, at der må stiles mod nedsættelse af klassekvotienten, hvilket givet vil øge behovet. De unge lærere vil måske ikke kunne få arbejde lige netop dér, hvor de ønsker det, men de behøver ikke at frygte arbejdsløshed.

For mig at se har det mest positive ved fremsættelsen og behandlingen af lovforslaget vedrørende foranstaltninger mod lærermangelen været, at man til en vis grad får gjort status over skolevæsenet i Danmark og har fået igangsat overvejelser over, hvad der måtte være ønskeligt for fremtiden med hensyn til en mere betrygget undervisning i folkeskolen over hele landet.

Man har, siden skoleloven af 1958 blev vedtaget, haft en uhyggelig fornemmelse af, at ingen havde hold på udviklingen. Idealistisk og velmenende blev der lavet undervisningsplaner, som så vist godt kunne være udmærkede, hvis bare de kunne føres ud i livet. Men medens der på nogle skoler arbejdedes efter de mest ideelle principper, var der utallige steder elendige forhold med dårlige vikarer, der skiftede hver 3. eller 4. måned. Og uden hensyn hertil blev der givet los for bygning af realafdelinger på landet, også på steder, hvor der kun var små elevtal og måske endda tillige en privat realskole, som udmærket kunne klare tilgangen. Man har ødslet med kræfterne på disse områder. Jeg så i fjor, at man fra en skole på Djursland dimitterede 3 elever med realeksamen. Kunne man ikke have sparet lærerkræfter her og sendt de 3 elever til en anden skole?

Jeg har netop fået tilsendt et udklip fra Vendsyssel Tidende med referat af en strid om realskolepørgsmål i Sindal. Der findes en selvejende privat realskole, som en forældrekræds meget gerne vil bevare, men der er planer om en realafdeling ved centralskolen, og der er ikke børn nok til 2 skoler, fremhæves det. Det kan ikke være meningen, at det offentlige i en situation, da der er katastrofal lærermangel, skal opmuntre til overproduktion af skoler. De private realskoler er et værdifuldt supplement til den offentlige skole, ikke mindst i denne situation. Hertil kommer, at disse skoler i vid udstrækning anvender lærere

med specialuddannelse, men uden seminarieuddannelse.

I en af besvarelserne fra den højtærede undervisningsminister oplyses det, at der i alt er 128 private realskoler med en samlet lærerstab på 2 075. Af disse er 935 seminarieuddannede, heraf 85 fra småbørnsseminarier. Det vil sige, at de private skoler betyder mindre efterspørgsel efter kommende seminarieuddannede lærere end de tilsvarende kommunale realafdelinger, og i en tid, da seminarieuddannede lærere er en stor mangelvare, må det med i overvejelserne. Men i øvrigt er det jo, som det også har været indgående drøftet i folketingsudvalget, og som det er nævnt tidligere her i dag, et vigtigt spørgsmål, om ikke folkeskolen også i højere grad bør drage nytte af særligt uddannede lærerkræfter og give disse en status, der kan sikre deres forbliven ved skolevæsenet og ikke blot lokke dem ind på gæsteoptræden.

Vi har i udvalget drøftet en lang række andre muligheder for med langsigtede og positive foranstaltninger — i modsætning til det foreliggende lovforslag — at afhjælpe lærermangelen.

I betænkningen er der peget på, at noget af det væsentligste må være at få øget seminariernes kapacitet, bl. a. ved oprettelse af nye seminarier. Der nævnes et stærkt ønske fra Bornholm om at få et statsseminarium dertil, og det vil jeg meget gerne varmt anbefale. Et bornholmsk seminarium vil i første omgang kunne indrettes i en kommuneskole som eftermiddagsseminarium, og tilsvarende nødløsninger må kunne gennemføres andre steder i landet, så man hurtigt får øget kapaciteten. Det er bemærkelsesværdigt som også nævnt af det ærede medlem hr. K. B. Andersen, at der i Århus er 30 af hver 10 000 unge, der søger seminarieuddannelse, medens der nogle steder i landet kun er 9-10. Det tyder stærkt på, at der er en reserve af unge, der kunne være egnede til og interesserede i at søge seminarieuddannelse, såfremt der var mulighed for det i nærheden af deres hjem.

Måske er det ikke ønskeligt med alt for mange mindre seminarier med henblik på videreførelse af læreruddannelsen, der nok i fremtiden må gøres mere specialepræget. Men man kunne så have for øje, at de mindre seminarier skulle indrettes til special-